

УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 339.9:338.43 (477)

О. М. Адамовський¹, О. М. Миськів²

ORCID ID: 0000-0003-3515-4635¹, ORCID ID: 0009-0006-3936-4006²

кафедра менеджменту організацій¹,
кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва²
Національний університет «Львівська політехніка»

СУТНІСТЬ ТА ДЕТЕРМІНАНТИ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

<https://doi.org/10.23939/smeu2024.02.237>

© Адамовський О. М., Миськів О. М., 2024

Досліджено еволюцію формування поняття «глобальна продовольча безпека», ідентифікує та аналізує основні детермінанти, що впливають на рівень продовольчої безпеки у світі. Акцентовано, що глобальна продовольча безпека є складним і багатограним поняттям, яке охоплює не лише достатність їжі, але й її доступність, якість, безпеку та сталість виробництва. Визначено ключові виклики та проблеми, з якими стикається світова спільнота у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки, зокрема проблему глобального голоду. Запропоновано ефективні напрями та механізми подолання зазначеної проблеми в контексті реалізації Цілей сталого розвитку ООН. Автори наголошують на необхідності інвестицій у сільське господарство, зменшення втрат їжі, підвищення продуктивності аграрного бізнесу, розширення доступу до забезпечення продовольством потребуючі регіони, покращення транспортно-логістичної інфраструктури, а також подоланні бідності, забезпеченні рівності та економічної стабільності.

Ключові слова: продовольча безпека, продовольство, голод, продовольча криза, детермінанти.

Постановка проблеми

Проблема глобальної продовольчої безпеки та боротьба з голодом залишаються одними з найактуальніших викликів сучасності. Понад 800 мільйонів людей у світі досі не мають достатнього доступу до продовольства, що викликає серйозне занепокоєння на міжнародному рівні. Забезпечення всього населення планети безпечним, поживним та доступним продовольством є ключовим завданням для досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

Згідно з даними Всесвітньої продовольчої програми (ВПП), у 2024 році 309 мільйонів людей в 72 країнах світу зіткнулися з гострою проблемою продовольчої безпеки (у 2023 році - 281,6 мільйонів людей), понад 42,3 мільйона людей відчувають надзвичайний рівень голоду, а понад 1,1 мільйона людей перебувають у полоні катастрофічного голоду – переважно в Газі, Південному Судані та Малі

[1]. У час надзвичайно розвитку новітніх технологій, штучного інтелекту, автоматизації та роботизації усіх виробничих процесів, мільйони людей не мають доступу до забезпечення базової умови проживання – до їжі. Масштаби поточної глобальної кризи голоду та недоїдання величезні.

Актуальність дослідження

Зростання населення, зміна клімату, політична нестабільність, війни та пандемії - все це ставить під загрозу доступність та якість їжі для мільйонів людей по всьому світу. У зв'язку з цим дослідження сутності продовольчої безпеки та чинників, що їй зумовлюють або виступають загрозами є вкрай актуальним у сьогоденні. Розуміння сутності глобальної продовольчої безпеки дає можливість чітко визначити проблему та її масштаби, дає змогу ідентифікувати ключові ризики, які впливають на продовольчу безпеку. Водночас, визначення детермінантів глобальної продовольчої безпеки дозволить розробити ефективні стратегії для забезпечення продовольчої безпеки як на глобальному рівні, так і на національному рівні.

Крім того, дослідження глобальної продовольчої безпеки має важливе значення для встановлення взаємозв'язку між продовольчою безпекою та іншими глобальними проблемами такими як бідність, голод, недоїдання, зміна клімату, деградація земель, ерозія біорізноманіття, політична та соціальна нестабільність.

У цьому контексті дослідження сутності та детермінантів глобальної продовольчої безпеки набуває особливої актуальності. Глибоке розуміння ключових чинників, що визначають рівень продовольчої безпеки дозволить розробити ефективні стратегії та механізми подолання проблеми голоду в світі.

Формування мети та цілей статті

Метою роботи є комплексне дослідження сутності та детермінантів глобальної продовольчої безпеки з метою розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо забезпечення доступності та якості їжі для всіх людей на планеті.

Для досягнення поставленої мети, визначено такі цілі:

- розкрити періодизацію формування сутності поняття «глобальна продовольча безпека»;
- ідентифікувати та проаналізувати основні економічні, соціальні, екологічні та політичні чинники, що визначають рівень продовольчої безпеки у світі;
- виявити ключові виклики та проблеми, з якими стикається світова спільнота у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки;
- запропонувати ефективні напрями та механізми подолання проблеми голоду в контексті досягнення Цілей сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Дослідження різноманітних аспектів глобальної продовольчої безпеки досить широко представлено у працях українських науковців, зокрема О. Білоуса, В. Власова [2], О. Гойчука, О. Дребот [3], С. Кваші, В. Ковальова, А. Марини [4], Б. Пасхавера, П. Саблука, І. Румік, А. Ул'янченко, І. Янковської, О. Яценко та багатьох інших.

Однак найбільш актуальні статистично-аналітичні дані щодо проблематики глобальної продовольчої безпеки та усіх аспектів людського існування, пов'язаних з нею, представлені офіційними міжнародними організаціями, які протидіють цій проблемі: Продовольчою та сільськогосподарською організацією (FAO) [5], Всесвітньою продовольчою програмою (WFP) [1], ООН, Агентством США з міжнародного розвитку (USAID), Міжнародним інститутом дослідження харчової політики (IFPRI), тощо.

Оскільки тема глобальної продовольчої безпеки є дуже складною та багатогранною, тому вимагає подальшого дослідження як теоретичних, так і прикладних аспектів.

Виклад основного матеріалу

Продовольча безпека визначається як наявність фізичного, соціального та економічного доступу до достатньої кількості безпечних та поживних продуктів, що відповідають дієтичним потребам та уподобанням для активного та здорового життя [6]. Однак у сучасному світі цей стан досягається не для всіх верств населення через вплив низки економічних, соціальних, екологічних та політичних чинників.

Основні засади продовольчої безпеки були визначені на Всесвітньому саміті з продовольчої безпеки в 2009 році: наявність, доступ, використання та стабільність. Проте усвідомлення цих засад сформувався у процесі певної еволюції, яка полягала у з'ясуванні сутності поняття «глобальна продовольча безпека» та її базових елементів (табл. 1).

Таблиця 1

Еволюція дефініції «продовольча безпека»

Рік	Організація подія	Визначення
1974	Всесвітній продовольчий саміт (World Food Conference) [7]	наявність у будь-який час достатніх світових продовольчих запасів основних продуктів харчування для підтримки постійного розширення споживання продуктів харчування та компенсації коливань у виробництві та цінах
1983	ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН) (Food and Agriculture Organization) [8]	забезпечення того, щоб усі люди в будь-який час мали як фізичний, так і економічний <u>доступ</u> до основних продуктів харчування, яких вони потребують.
1986	Світовий банк (World Bank) [9]	доступ усіх людей у будь-який час до <u>достатньої кількості їжі для активного, здорового життя</u>
1996	Всесвітній продовольчий саміт (World Food Summit) [10]	досягається, коли всі люди в будь-який час мають фізичний та економічний доступ до достатньої кількості <u>безпечної та поживної їжі</u> для задоволення своїх дієтичних потреб і <u>харчових переваг</u> протягом активний і здоровий спосіб життя.
2001	ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН) Food and Agriculture Organization [5]	існує, коли всі люди в будь-який час мають фізичний, <u>соціальний</u> та економічний доступ до достатньої кількості безпечної та поживної їжі, яка відповідає їхнім дієтичним потребам і харчовим перевагам для активного та здорового життя.

Таким чином, прослідковуємо постійне розширення та поглиблення концепції «продовольча безпека»: у 1974 р. продовольча безпека асоціювалася з наявністю продовольчих запасів; у 1983 р. було акцентовано на доступі до продуктів харчування вразливих верств населення; у 1986 р. було зосереджено увагу на постійності доступу у «будь-який час» та до «достатньої кількості їжі»; саміт 1996 р. ще більше ускладнив трактування та виокремив необхідність забезпечення «безпечної та поживної їжі» для населення; а у 2001 р. зосередили увагу на задоволенні попиту та проблемах доступу вразливих верств населення до їжі.

Фактично, продовольча безпека є явищем, що стосується кожної окремої людини. Саме харчовий статус та забезпечення окремого домогосподарства та кожної людини продуктами харчування є в центрі уваги продовольчої безпеки, а також ризик того, що цей адекватний статус не буде досягнутий або буде підірваний.

Отже, продовольча безпека існує, коли всі люди в будь-який час мають фізичний, соціальний та економічний доступ до достатньої, безпечної та поживної їжі, яка відповідає їхнім дієтичним потребам і харчовим перевагам для активного та здорового життя.

Згідно із проектом Закону України «Про продовольчу безпеку», продовольча безпека - це соціально-економічний та екологічний стан в державі, при якому всі її громадяни стабільно та гарантовано забезпечені продовольством в необхідній кількості, асортименті та відповідної якості [11]. Водночас, формування продовольчої безпеки – це розробка і реалізація комплексу заходів науково-

методологічного, політико-правового, соціально-економічного, екологічного, інформаційно-комунікаційного та організаційного характеру.

До основних принципів формування продовольчої безпеки відносимо:

- забезпечення фізичної та економічної доступності якісних та безпечних продуктів харчування для всіх верств населення в достатній кількості для здорового способу життя;
- гарантування продовольчої незалежності держави через підтримку виробництва продовольства в межах країни;
- пріоритетний доступ для всіх категорій населення до продуктів харчування вітчизняного виробництва.
- економічна обґрунтованість загальнодержавних потреб у продовольстві, забезпечення достатності та стабільності запасів продовольства;
- своєчасні та адекватні заходи щодо формування продовольчої безпеки відповідно до реальних і потенційних, внутрішніх і зовнішніх загроз;
- захист інтересів держави у системі міжнародної продовольчої безпеки в умовах економічної інтеграції і глобалізації

Проблема досягнення продовольчої безпеки зростає в усьому світі, що ставить під загрозу шанси на досягнення ЦСР 2 – «Нульовий голод» – до 2030 року. Ціни на продукти харчування постійно зростають через зміну клімату та зростання населення світу. Тому поживна їжа стає все менш доступною для великої кількості людей.

Відсутність продовольчої безпеки виникає, коли населення не має належного фізичного, соціального чи економічного доступу до їжі. Така ситуація часто спричинена бідністю та має довгостроковий вплив на здатність сімей, громад і країн розвиватися та процвітати. Тривале недоїдання затримує ріст, сповільнює когнітивний розвиток і підвищує сприйнятливність до хвороб [1].

Основним наслідком відсутності продовольчої безпеки є ризик настання продовольчої кризи та голод, спричинений нестачею або відсутністю їжі. Продовольча криза настає, коли недоїдання стає всеохоплюючим на певній території і люди починають вмирати від голоду через відсутність доступу до достатньої поживної їжі. Голод є найтяжчою формою відсутності продовольчої безпеки. Найбільш уразливими групами є внутрішньо переміщені особи та біженці, багато з яких повністю залежать від продовольчої допомоги для свого виживання.

Сукупність великої кількості передумов формування продовольчої безпеки та причин, які зумовлюють її відсутність, потребують виокремлення та систематизації детермінантів, які її визначають.

Детермінанти глобальної продовольчої безпеки - це складна система взаємопов'язаних чинників, що впливають на виробництво, доступність, використання та втрати продовольства. Відсутність будь-якого з цих елементів може призвести до дефіциту їжі, недоїдання та голоду, що негативно вплине на здоров'я, розвиток і соціальний добробут населення.

Основні детермінанти глобальної продовольчої безпеки представлені у табл. 2.

Таблиця 2

Основні детермінанти глобальної продовольчої безпеки

Назва детермінанту	Прояв детермінанту	Вплив на продовольчу безпеку	Результат впливу на продовольчу безпеку
1	2	3	4
Виробництво продовольства	Розвиток галузей аграрної та харчової промисловості	Позитивний (негативний)*	Виробництво та переробка аграрної продукції, виробництво продуктів харчування для забезпечення населення продовольством

1	2	3	4
Міжнародна торгівля та логістика	Розвиток торгівельної та транспортно-логістичної інфраструктури	Позитивний (негативний)*	Забезпечує доступність продуктів харчування в різних регіонах світу. Визначає торгівельну політику, митні бар'єри та угоди про вільну торгівлю які впливають на забезпечення продовольчої безпеки.
Зміна клімату	Глобальне потепління, зміна сезонності, різкі коливання температур, тощо	Негативний	Впливає на врожайність, вибір сортів для вирощування, доступність води для зрошення та інші аспекти сільського господарства, що погіршує продовольчу безпеку в різних регіонах світу.
Надзвичайні кліматичні ситуації	Повені, посухи, надмірна спека чи зливи, тощо.	Негативний	Знищують врожай, погіршують стан ґрунтів, завдають шкоди інфраструктурі та сільськогосподарським активам.
Стабільність економіки	Стабільний позитивний економічний розвиток держави	Позитивний	Впливає на доступність продуктів харчування через платоспроможність населення та зростання інвестицій у сільське господарство.
Економічна нерівність	Недостатність коштів в населення для придбання продуктів харчування	Негативний	Посилює голод. Ціни на продукти харчування зростають через економічні труднощі та зовнішні чинники. Платоспроможність населення скорочується.
Війни та конфлікти	Політична нестабільність, воєнні конфлікти	Негативний	Призводять до руйнування інфраструктури, перебоїв у постачанні продовольства та зневаги до сільськогосподарської діяльності; зумовлюють голод; підривають ринки; підвищують ціни на продовольство та знищують важливі досягнення розвитку.
Технології та інновації	Інноваційні розробки для сільського господарства та харчової промисловості	Позитивний	Впровадження нових технологій (біотехнології, стале землеробство) та інноваційних підходів до вирощування сільськогосподарських культур для підвищення врожайності та ефективності використання ресурсів.

* - негативний вплив відбувається при неналежному виконанні функцій тих чи інших учасників.

Джерело: складено авторами на основі [1,4,12]

Всі виокремлені детермінанти надзвичайно важливі для забезпечення продовольчої безпеки, взаємопов'язані та впливають один на одного. Однак варто акцентувати на найбільш актуальних детермінантах глобальної продовольчої безпеки сьогодення – воєнні конфлікти та кліматична криза.

Конфлікти є найбільшою причиною голоду ХХІ ст., оскільки 70 % голодуючих у світі живуть у районах, уражених війною та насильством [1]. Воєнні конфлікти зумовлюють голод, змушуючи людей покидати свої домівки, знищуючи джерела їх доходу та руйнуючи економіку країн. Їх руйнівний вплив найбільше проявився в Палестині, Судані, Україні, Сирії, Ємені. Конфлікти відштовхують людей від землі та засобів до існування, підривають ринки, підвищують ціни на продовольство та знищують важливі досягнення розвитку держав.

Кліматична криза теж є однією з головних причин продовольчої кризи та стрімкого зростання глобального голоду. Надзвичайні кліматичні ситуації, такі як повені, посухи та хвилі спеки, знищують життя, врожай і засоби до існування, водночас погіршуючи стан ґрунтів та завдаючи шкоди інфраструктурі та сільськогосподарським активам, підривають здатність людей прогодувати себе.

Для забезпечення глобальної продовольчої безпеки необхідні спільні зусилля урядів, міжнародних організацій, громадянського суспільства та приватного сектора. Необхідно вживати нагальних заходів для подолання продовольчої кризи та забезпечувати продовольчу безпеку.

Тому для забезпечення глобальної продовольчої безпеки необхідно:

1. Зменшити харчові відходи і втрати продовольства шляхом інвестування в наукові дослідження та інновації для підвищення ефективності виробництва
2. Забезпечити доступність фінансування та кредитів для фермерів та розвивати інфраструктуру для транспортування, зберігання та переробки продовольства
3. Збільшити доступність продовольчої допомоги для країн, що страждають від голоду та нестачі продовольства
4. Сприяти справедливій торгівлі продовольством та ефективній системі розподілу
5. Зменшити розрив врожайності
6. Приділяти увагу диверсифікації
7. Боротися зі зміною клімату та покращити адаптацію сільськогосподарських практик до нових умов.
8. Сприяти політичній та соціальній стабільності в країнах, що страждають від голоду.
9. Усувати непрямі причини відсутності продовольчої безпеки
10. Сприяти доступності землі та водних ресурсів для сільськогосподарського виробництва та забезпечити справедливий розподіл.

Зменшення втрат продовольства означає більш ефективне використання природних ресурсів, таких як земля, вода та енергія, що використовуються для виробництва їжі. Водночас, зниження відходів та втрат означає, що більша кількість їжі стане доступною для споживання, що допоможе подолати дефіцит їжі та голод у вразливих регіонах.

За оцінками експертів, у світі втрачається третина виробленої їжі. Харчові відходи та втрати їжі становлять близько 750 мільярдів доларів на рік [13] та можуть виникати, наприклад, через неефективні методи приготування їжі та переваги споживачів (наприклад, злегка гнилі фрукти чи овочі дивної форми). Можна суттєво зменшити харчові відходи, запровадивши вдосконалені методи приготування їжі. До прикладу, розробити безвідходні рецепти у закладах громадського харчування, коли відходи одної страви використовуються для приготування іншої страви.

Втрати харчових продуктів також можна зменшити, шляхом зменшення втрат під час виробництва, перевезення та зберігання продовольчих товарів. Варто покращувати і упакування харчових продуктів.

Оптимізація інфраструктури також гарантує зменшення втрат продуктів харчування та покращує продовольчу безпеку. Для цього потрібно розглянути весь ланцюг дистрибуції. Повинна бути достатня кількість людей або машин для посіву та збору врожаю, посіви мають бути захищені від бур'янів, хвороб та шкідників, зберігання повинно бути чітко налагоджене та організоване згідно з вимогами кожного окремого продукту, а також повинне бути належне транспортування до ринків збуту або до кінцевих споживачів.

Доступ до продовольчих ринків потрібен не лише великим комерційним компаніям; дрібні фермери також повинні отримувати справедливу ціну за свою продукцію. Фермери, які працюють разом у кооперативах, мають більше можливостей для узгодження своїх закупівельних і продажних цін і, таким чином, краще заробляють на своїй продукції.

Диверсифікація виробництва відіграє важливу роль у виробництві агропродукції. Зосередження на вирощуванні однієї культури (монокультура) може виснажити ґрунт і зробити культуру більш вразливою до хвороб та шкідників. Аграрії мають велику проблему, якщо урожайність пропадає, а альтернативи у них немає. Крім того, це може знизити харчову цінність продукту. Диверсифікація важлива для забезпечення продовольчої безпеки.

Неефективні методи виробництва призводять до того, що врожайність сільськогосподарських угідь у деяких місцях значно нижча, ніж це можливо. Сівозміна та використання стійких методів виробництва та нових технологій збільшують виробництво на цих сільськогосподарських угіддях.

Це також призводить до отримання більш поживних культур. Розумніше використання добрив, води та кращого насіння також може призвести до підвищення продуктивності.

Надзвичайні кліматичні події, такі як посухи, повені, буревії, заморозки, тощо також є основними причинами втрати врожаю і в багатьох випадках є наслідком глобальної зміни клімату. Боротьба зі зміною клімату зменшить неврожаї. У той же час також доцільно запровадити методи виробництва, які використовують менше води.

Сільське господарство може зробити позитивний внесок у покращення клімату. Культури поглинають CO², зменшуючи кількість парникових газів. Пізніше внесення поживних решток у ґрунт робить подвійний внесок у покращення клімату.

З іншого боку, погана сільськогосподарська практика є основною причиною кліматичних проблем. Прикладом є вирубка лісів для створення сільськогосподарських угідь. Більш стійке сільське господарство пропонує найкраще з обох світів, допомагаючи боротися зі зміною клімату та краще поглинаючи її наслідки.

Відсутність продовольчої безпеки також спричинена дисбалансом між імпортом та експортом. Оскільки не кожна країна зможе вирощувати всю необхідну їжу, необхідно мати достатній капітал для імпорту їжі. Здорове харчування також має бути фінансово доступним для всіх груп населення.

Війни та соціальна незахищеність теж призводять до порушення продовольчої безпеки. Коли населення стурбоване виживанням, а обробляти землю надто небезпечно, сільськогосподарськими роботами ніхто не займається, виробництво продовольства припиняється [14].

Таким чином, поступово долаючи виокремлені проблеми, можна покращити продовольчу безпеку. Звісно, що подолання багатьох з них потребує великих зусиль та часу. Досягнення продовольчої безпеки потребує спільних зусиль урядів, міжнародних організацій, громадянського суспільства та приватного сектора, тобто всієї світової спільноти, а також зміни споживчих звичок та підвищення обізнаності населення про важливість продовольчої безпеки. Глобальна продовольча безпека – це першочергове питання усього людства!

Висновки

Дослідження виявило, що поняття «глобальна продовольча безпека» еволюціонувало від простого забезпечення наявності їжі до комплексного підходу, який враховує доступність, якість та безпеку харчових продуктів.

Систематизація чинників впливу на глобальну продовольчу безпеку дала змогу згрупувати та охарактеризувати основні детермінанти продовольчої безпеки, до яких було віднесено: виробництво продовольства, міжнародну торгівлю та логістику, зміну клімату та надзвичайні кліматичні ситуації, стабільність економіки та економічну нерівність, війни та конфлікти, технології та інновації.

Виокремлені детермінанти є надзвичайно важливими для забезпечення продовольчої безпеки та взаємопов'язані один з одним. Однак найбільш актуальними для глобальної продовольчої безпеки сьогодення є воєнні конфлікти та кліматична криза.

Для подолання глобальної продовольчої кризи необхідні спільні зусилля урядів, міжнародних організацій, громадянського суспільства та приватного сектора. Запропоновано комплексний підхід до подолання проблеми голоду, який базується на досягненні Цілей сталого розвитку, зокрема потрібно вживати термінових заходів щодо забезпечення продовольчої безпеки, які б охоплювали: зменшення харчових відходів і втрат продовольства; збільшення фінансування та кредитування фермерів та розвитку аграрної та логістичної інфраструктури; боротьбу зі зміною клімату та покращення адаптації сільського господарства до нових умов; стабілізацію політичної ситуації в країнах, що страждають від голоду; усунення непрямих причин відсутності продовольчої безпеки; збільшення доступності продовольчої допомоги для країн, що страждають від голоду, тощо.

У результаті, для досягнення глобальної продовольчої безпеки необхідно поєднати зусилля урядів, міжнародних організацій та світової громадськості, щоб створити справедливі та екологічно збалансовані харчові системи, які б забезпечували здорові та якісні продукти харчування для всього населення планети.

Перспективи подальших досліджень

Незважаючи на розуміння сутності та детермінантів глобальної продовольчої безпеки, існує низка напрямків, що потребують подальшого дослідження. Це стосується, зокрема, моделювання різних сценаріїв зміни клімату та їх впливу на виробництво продовольства, розробки інструментів для прогнозування глобальних продовольчих криз та вдосконалення систем раннього реагування на них. Важливо постійно досліджувати роль технологій в забезпеченні продовольчої безпеки та визначити ефективні механізми для залучення приватного сектору до вирішення проблеми голоду. Необхідні також додаткові дослідження з метою визначення найефективніших механізмів для подолання соціальних та економічних бар'єрів доступу до їжі, що є ключовим для досягнення Цілей сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. World Food Programme (WFP). Офіційний сайт. URL: <https://www.wfp.org/ending-hunger>
2. Власов В. І. Глобальна продовольча проблема. К., 2001. 506 с.
3. Продовольча та екологічна безпека України в умовах воєнного стану: колективна монографія / за науковою редакцією академіка НААН О.І. Дребот. Київ: Видавництво НУБІП України, 2022. 266 с.
4. Марина, А. С., Янковська, Я. Р. Дослідження стану глобальної продовольчої безпеки. *Економічний простір*. 2023. №184. С. 26–30.
5. Food and Agriculture Organization (FAO). Офіційний сайт. URL: <https://www.fao.org/home/en/>
6. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2002). *The State of Food Insecurity in the World 2001*. Rome
7. United Nations. 1975. *Report of the World Food Conference, Rome 5-16 November 1974*. New York
8. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (1983). *World Food Security: a Reappraisal of the Concepts and Approaches*. Director General's Report. Rome
9. World Bank. 1986. *Poverty and Hunger: Issues and Options for Food Security in Developing Countries*. Washington DC.
10. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (1996). Rome Declaration on World Food Security and World Food Summit Plan of Action. World Food Summit 13-17 November 1996. Rome.
11. Про продовольчу безпеку України. Проект Закону України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JF6GI01A?an=22>
12. Погорелова, О. В. Визначальні детермінанти сучасних тенденцій формування продовольчого потенціалу. *Агроекономіка*. 2022. №7–8. С. 36–46.
13. Food security: sufficient safe and healthy food for everyone. URL: <https://www.wur.nl/en/show/food-security-11.htm>
14. Myskiv G., Ilchuk O. Agrolistic of Ukraine: current state and impact on agribusiness. The proceedings of 27th International Scientific Conference. Transport Means 2023 contain selected papers of 9 topic. Kaunas, Lithuania. October 04-06, 2023. С. 315-320.

References

1. World Food Programme (WFP). Official website. Retrieved from: <https://www.wfp.org/ending-hunger>
2. Vlasov, V. I. (2001). *Global'na prodovol'cha problema [Global food problem]*. Kyiv.
3. Drebot, O. I. (Ed.). (2022). *Prodovol'cha ta ekologichna bezpeka Ukrayiny v umovakh voyennogo stanu: Kolektivna monografiya. [Food and ecological security of Ukraine in the conditions of martial law: A collective monograph]*. Kyiv.
4. Maryna, A. S., Yankovska, Ya. R. (2023). *Doslidzhennia stanu hlobalnoyi prodovolchoyi bezpeky. [Research on the state of global food security]*. *Ekonomichnyi prostir*. 184, 26–30. [in Ukrainian].
5. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Official website. Retrieved from: <https://www.fao.org/home/en/>
6. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (2002). *The State of Food Insecurity in the World 2001*. Rome.
7. United Nations. 1975. *Report of the World Food Conference, Rome 5-16 November 1974*. New York
8. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (1983). *World Food Security: a Reappraisal of the Concepts and Approaches*. Director General's Report. Rome

9. World Bank. 1986. *Poverty and Hunger: Issues and Options for Food Security in Developing Countries*. Washington DC.
10. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (1996). *Declaration on World Food Security and World Food Summit Plan of Action*. World Food Summit 13-17 November 1996. Rome.
11. Ukraine, Parliament. (2011). *Draft Law of Ukraine on Food Security*. Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/JF6GI01A?an=22>
12. Pogorelova, O. V. (2022). Vyznachalni determinanty suchasnykh tendentsii formuvannia prodovolchoho potentsialu. [Determinants of modern trends in the formation of food potential]. *Agrosvit*, 7–8, 36–46.
13. *Food security: sufficient safe and healthy food for everyone*. Retrieved from: <https://www.wur.nl/en/show/food-security-11.htm>
14. Myskiv G. & Ilchuk O. (2023). Agrologistic of Ukraine: current state and impact on agribusiness. The proceedings of 27th International Scientific Conference. Transport Means 2023 contain selected papers of 9 topic. Kaunas, Lithuania, 315-320.

O. Adamovskyi¹, O. Myskiv²

Lviv Polytechnic National University

¹ Department of Management of Organization

² Department of Management and International Entrepreneurship

ESSENCE AND DETERMINANTS OF GLOBAL FOOD SECURITY

© O. Adamovskyi, O. Myskiv, 2024

The article explores the evolution of the concept of "global food security", identifying and analyzing the key determinants that influence food security levels worldwide. The objective of this study is to conduct a comprehensive analysis of the essence and determinants of global food security to develop scientifically sound recommendations for ensuring the availability and quality of food for all people on the planet.

The study found that the concept of "global food security" has evolved from a simple focus on food availability to a comprehensive approach that considers accessibility, quality, and safety of food products. Global food security is a complex and multifaceted concept that encompasses not only food availability but also its accessibility, quality, safety, and the sustainability of production.

The systematic classification of factors influencing global food security allowed for the grouping and characterization of key determinants of food security, including: food production, international trade and logistics, climate change and extreme weather events, economic stability and economic inequality, wars and conflicts, technologies, and innovations.

The article proposes a comprehensive approach to tackling the problem of hunger, based on the achievement of the Sustainable Development Goals, particularly the need for urgent measures to ensure food security, which would include: reducing food waste and food loss; increasing funding and credit for farmers and developing agricultural and logistical infrastructure; combating climate change; stabilizing the political situation in countries suffering from hunger; addressing the indirect causes of food insecurity; increasing the availability of food aid for countries suffering from hunger, etc.

As a result, achieving global food security requires a combined effort from governments, international organizations, and the global community to create fair and environmentally balanced food systems that ensure healthy and quality food for all people on the planet.

Key words: food security, food, hunger, food crisis, determinants.